

علی خدایی

عضو شورای عالی کار

آسیب به اموال تامین اجتماعی، آسیب به بنیان‌های کشور است

تمامی تشکلهای فعال حوزه کار و تامین اجتماعی، درباره مالکیت بانک رفاه کارگران و تعلق صددرصدی آن به سازمان تامین اجتماعی یک‌صدا هستند. اگر اختلاف‌نظری وجود دارد، بر سر تصویری است که از نوع مالکیت بانک رفاه کارگران وجود دارد. این بانک دولتی نیست به بخواهیم بر سر درصد مالکیت سازمان تامین اجتماعی بحث و تصمیم‌گیری کنیم. سرمایه بانک رفاه متعلق به میلیون‌ها کارگر است. براساس قانون، سازمان تامین اجتماعی یک نهاد عمومی غیردولتی است، ولی از دید فعالان این حوزه، سازمان، نهاد عمومی هم نیست، بلکه خصوصی و از اموال مستقیم کارگران است. بی‌شک دارایی‌های یک سازمان بیمه‌گر خصوصی به سازمان و بیمه‌شدگان آن تعلق دارد. تامین اجتماعی مانند شهرداری نیست که با عوارض پرداختی عموم مردم اداره شود. بنابراین سازمان تامین اجتماعی یک سازمان بیمه‌گر است و می‌تواند برای اموال و دارایی خود مانند بانک رفاه کارگران تصمیم بگیرد.

مجبور کردن چنین نهادهی به واگذاری اموال سازمان اشتباه است. نکته دوم این است که واگذاری بانک تا پایان برنامه ششم توسعه معطل بماند و پس از آن انجام شود. ما یک بار این مسیر را رفتیم و مالکیت قانونی بانک ثابت شده است. چرا یک بار دیگر در پایان برنامه ششم توسعه، این مسیر باید طی شود؟ ما باید نگاهی فراتر به مقوله اموال و دارایی‌های تامین اجتماعی داشته باشیم. ما در سال‌های گذشته در برخی موارد مربوط به سازمان تامین اجتماعی، شاهد دخالت و تعیین تکلیف توأمان دولت و مجلس بودیم. در قالب برنامه‌هایی که به سازمان تامین اجتماعی تحمیل شده‌بار مالی دارد و مشکل‌ساز است. بخشی از مشکلات سازمان تامین اجتماعی همین تکالیف، بدون در نظر گرفتن منابع مالی است. قوانین وضع شده درباره سازمان تامین اجتماعی عموماً به نفع این سازمان نبوده و غالباً موضوع واگذاری اموال، منابع درمانی، بیمارستان‌ها، شرکت‌های شستا و... مطرح بوده و همواره کارگران و تشکلهای آن مخالف بوده‌اند. باید در سطح تصمیم‌گیری‌های کلان به این نتیجه رسید که سازمان تامین اجتماعی یک نهاد عمومی غیردولتی است که منافع عمده مردم جامعه در این سازمان قرار دارد و آسیب‌دیدن سازمان می‌تواند آسیب جدی به بنیان‌های کشور وارد کند و منشأ بحران در کشور باشد. از طرف دیگر، سازمان این قابلیت را دارد که با اداره صحیح و به نمایندگی از دولت، بیش از نیمی از جمعیت کشور را به رفاهی که در قانون اساسی وعده داده شده، برساند. بنابراین به جای گرفتن تصمیم‌های نگران‌کننده، باید به سمت اصلاح ساختار سازمان حرکت کنیم و از افراد توانمند و متخصص حوزه بیمه و رفاه اجتماعی درون بدنه سازمان کمک بگیریم. در کشورهای توسعه‌یافته دنیا، دولت‌ها در نظام تامین اجتماعی کشور خود نقش تکاملی دارند و تصمیم‌ها را به خود آن سازمان یا سیستم واگذار می‌کنند. ما به دنبال نادیده گرفتن نقش دولت در نظام تامین اجتماعی نیستیم، ولی این نقش در سازمان تامین اجتماعی باید اصلاح شود.

پریسا امام‌وردیلو

روزنامه‌نگار

عباس کریم‌زاده، مشاور معاونت اقتصادی سازمان

تامین اجتماعی: بانک رفاه کارگران

پشتوانه سازمان تامین اجتماعی است تا بتواند

نوسانات و مشکلات کمبود

نقدی‌نگری را کنترل کند.

این بانک اهرم اصلی تنظیم

مبادلات و گردش مالی

سازمان

تامین اجتماعی است

اکبر شوکت

عضو هیئت‌امانی
سازمان تامین اجتماعی

گزارش

هیئت‌وزیران با الحاق یک تبصره به قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل «۴۴»، لایحه‌ای را به تصویب رساند که براساس آن، بانک رفاه کارگران تا پایان مدت قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران از شمول حکم محدودیت شکل حقوقی سهامی عام و سقف تملک سهام مستثنی شود. بانک رفاه کارگران در راستای اجرای تبصره «۳۹» قانون بودجه سال ۱۳۳۸ کل کشور و نیز ماده «۳۸» قانون تامین اجتماعی، با هدف ارائه خدمات بانکی در سراسر کشور و تامین مسکن کارگران و تسهیل امور بانکی داخلی و خارجی، همچنین در رشته‌های تولیدی و انجام معاملات غیرمنقول در خدمت اقتصاد کشور، از محل منابع سازمان تامین اجتماعی تاسیس شد. پس از این، طبق قانون ملی شدن بانک‌ها، کل سرمایه بانک به نام دولت شد و با تامین افزایش سرمایه‌های بعدی توسط سازمان تامین اجتماعی، مبلغ سرمایه بانک افزایش یافت. در سال ۱۳۸۷ نیز ۹۳/۸۳ درصد از سهام بانک رفاه کارگران از سوی دولت به سازمان تامین اجتماعی به جای رد دیون واگذار شد. پس از این واگذاری، بانک رفاه کارگران، براساس مصوبه شورای پول و اعتبار، بانکی غیردولتی اعلام

بانک رفاه برای تامین اجتماعی ماند

هیئت‌وزیران تصویب کرد که سازمان تامین اجتماعی تا پایان برنامه ششم توسعه مالک بانک رفاه بماند

سازمان تامین اجتماعی به‌تازگی از یک‌خوان نفس‌گیر دیگر عبور کرد و این‌خوان، موضوع واگذاری ۹۰ درصد سهام بانک رفاه کارگران در بورس بود. بانکی که توسط صندوق رفاه کارگران تاسیس شده و صددرصد آن متعلق به سازمان تامین اجتماعی است. اکنون هیئت‌وزیران مصوب کرده مالکیت صددرصدی بانک تا پایان برنامه ششم توسعه در اختیار تامین اجتماعی بماند. هر چند مصوبه هیئت‌وزیران باعث شد تشکلهای صنفی کارگری، کارفرمایی و بازنشستگی کمی آسوده باشند، ولی بسیاری از آنان نگران تصمیم‌های پایان برنامه ششم توسعه و سایر تصمیم‌های دولت درباره اموال سازمان تامین اجتماعی هستند.

مشخص شود تا واگذاری سهام بانک، سازمان راباحران‌های سنگین مواجه‌نکند. کریم‌زاده می‌گوید: «الان اسناد بالادستی و مقامات حکمی، این واگذاری را تکلیف کرده‌اند. معاونت حقوقی و مدیریت ارشد سازمان نیز تلاش می‌کنند حساسیت و استثنابودن این مالکیت را برای مقامات تبیین کنند. تثبیت این مالکیت با تصویب یک قانون، میسر است.» اصل «۴۴» قانون اساسی، اصل معروف به خصوصی‌سازی، در راستای رشد بخش خصوصی تدوین شده و پیش‌بینی شده، اگر منافع نهادهایی مانند سازمان تامین اجتماعی در تقابل و تعارض با بخش خصوصی قرار بگیرند، باید تحت مکانیسم‌هایی این تعارض برطرف شود. این کارشناس تامین اجتماعی معتقد است: «ما برخی موارد از جمله مالکیت بانک رفاه کارگران همیشه می‌تواند استثنا باشد. از آنجا که سازمان به‌طور ناگهانی با این موضوع مواجه شد، الان تنها موضع قاطع سازمان، ادامه مالکیت صددرصدی بانک و عدم واگذاری آن است، ولی شاید بتوان به راه‌حل‌های دیگری دست یافت. چنانچه دولت در بودجه‌های سنواتی خود ردیفی را به تعهدات جاری خود مانند بیمه‌های حمایتی و بدهی‌های انباشته اختصاص دهد، می‌تواند سالانه بخشی از

بدهی خود را بپردازد. یک ردیف جداگانه نیز برای مطالبات دولت در پروژه‌های چندساله و نیاز او به نقدینگی، تعریف کنند که مشکل نقدینگی ما حل شود. الان دلیل مخالفت ما با واگذاری بانک، سرمایه‌گذاری و سودآوری بانکی نیست، بلکه به دلیل فوریت نیاز به نقدینگی است که باید بانک رفاه را در کنار خود داشته باشیم.» کریم‌زاده درباره مرادفات مالی سازمان تامین اجتماعی با بانک تحت مالکیت خود، می‌گوید: «در موارد زیادی، هنگام پرداخت مستمری‌ها کمبود نقدینگی داریم، هیئت‌مدیره بانک به سرعت نقدینگی مورد نیاز سازمان را تامین می‌کند و سازمان سالانه حدود هشت هزار میلیارد تومان سود بدهی خود را به بانک می‌پردازد. این کار ناگزیر است، زیرا اگر نقدینگی خود را تامین نکنیم و مستمری‌ها پرداخت نشود، یک بحران ملی رخ خواهد داد.» اکنون سازمان تامین اجتماعی برای خوان بعدی که با پایان برنامه ششم توسعه در برابر او قرار دارد، آماده می‌شود. باید دید که با ادله حقوقی قوی، تمسک به موضوع حق الناس بودن دارایی بانک رفاه و تصویب یک قانون، این مناقشه برای همیشه به پایان می‌رسد یا هر چند سال یک بار بر سر مالکیت این بانک یا هر یک از اموال و سرمایه‌های سازمان تامین اجتماعی مناقشه‌ای در می‌گیرد!

شد و این‌شورا در آخرین جلسه سال ۹۵ خود نیز اساسنامه دولتی این بانک را مطابق با اساسنامه نمونه بانک‌های تجاری غیردولتی تغییر داد. اکنون دوباره موضوع واگذاری سهام آن، در دولت مطرح شده، ولی فعالان تامین اجتماعی یک‌صدا مخالفت خود را با عباس کریم‌زاده، مشاور معاونت اقتصادی سازمان تامین اجتماعی درباره اهمیت مالکیت بانک برای سازمان تامین اجتماعی، می‌گویند: «بانک رفاه کارگران پشتوانه سازمان تامین اجتماعی است تا بتواند نوسانات و مشکلات کمبود نقدینگی را کنترل کند. این بانک اهرم اصلی تنظیم مبادلات و گردش مالی سازمان تامین اجتماعی است. مالکیت ۱۰ یا حتی ۳۳ درصدی سهام بانک، پاسخ‌گوی این نیاز و مبادلات نخواهد بود. ما باید از فرصتی که تا پایان برنامه ششم توسعه در اختیار داریم برای آماده کردن توجیهاتی که صددرصد بانک متعلق به سازمان بماند، استفاده کنیم.» اگرچه بسیاری از فعالان تامین اجتماعی و تشکلهای هاجتی با جایگزینی سهام بانک موافق نیستند و به پرداخت بدهی سنگین نهاد دولت به تامین اجتماعی امید نمی‌دارند، ولی می‌گویند اگر در نهایت قرار است این سهام واگذار شود، باید ابتدا جایگزین آن

بزرگ‌ترین بنگاه اقتصادی کشور موسس و مالک بانک رفاه کارگران است

دور قمری است و تامین اجتماعی هم در سال‌های گذشته از تصمیم‌ها و مداخلات نادرست آسیب دیده است. با وجود ضرباتی که از دهه‌های گذشته تاکنون بر پیکر این سازمان وارد شده است، باز هم افتان و خیزان به جلو می‌رود. سال‌هاست که مقام معظم رهبری سال‌ها را براساس شاخص‌های اقتصادی نام‌گذاری می‌کنند تا بر وضعیت جامعه و زندگی مردم تأثیر بگذارد، ولی در حوزه اجرایی، تلاش جدی برای تحقق آن دیده نمی‌شود. حتی گاهی بر اثر تصمیم‌هایی، ارزش دارایی مردم یک شبه به یک‌سوم کاهش می‌یابد که شاید نشانه عدم بهره‌گیری نهاد از افراد متخصص نظام رفاه و تامین اجتماعی باشد.

جدی می‌انجامد. در هر کشوری، اصل و پایه تصمیم‌ها براساس منافع ملی است. در کشور ما وضعیت محیط زیست، رفاه عمومی، منافع ملی و... نشان می‌دهد که در تصمیم‌های کلان، گاه منافع ملی به درستی شناسایی نشده یا در مواردی گویا تصمیم‌گیران، دغدغه منافع ملی را ندارند. اگر سطح رفاه در کشورهای حوزه اسکاندیناوی از بقیه کشورهای دنیا بالاتر است، به این دلیل است که آن‌ها پیش از هر چیز به نظام تامین اجتماعی، نرخ بیکاری و نرخ تورم توجه دارند. این سه مورد، شاخص‌های اصلی رفاه در دنیا است. در کشور ما تورم با نرخ‌های اعلامی دولت‌ها گاه به بالای ۵۰ درصد می‌رسد. نرخ بیکاری کشور ما همیشه

حق الناس است، تصمیم بگیرد. ولی متأسفانه در کشور ما این دست مداخلات زیاد بوده است. طرح تحول سلامت یک نمونه از مداخلاتی است که هیچ ارتباطی، با بازنشستگی و کارگران نداشت، ولی هزینه زیادی به سازمان در بخش درمان تحمیل کرد. این نوع تصمیم‌ها رنگ خطر را به صدا در می‌آورد، زیرا هر دولت حل مشکلات سازمان تامین اجتماعی را به گردن دولت بعدی می‌اندازد، ولی مطمئناً دولت بعدی این توان را نخواهد داشت که حل مشکلات را به تعویق بیندازد و مشکلاتی که بر اثر تصمیم‌های نادرست به سازمان تامین اجتماعی تحمیل شده و بی‌توجهی به نظرات متخصصان سازمان، تا سه چهار سال آینده به بحران‌های

۶ هزار میلیارد تومان است. بی‌شک چنین سازمان بزرگی، به یک بانک نیاز دارد تا مبادلات و گردش مالی خود را از طریق این بانک انجام دهد، بنابراین نگاه دولت باید این باشد که از بانک رفاه کارگران و قوی‌تر شدن این بانک، حمایت کند، زیرا منافع نیمی از جمعیت کشور وابسته به سازمانی است که مالک بانک رفاه کارگران است. مصوباتی مانند واگذاری بانک رفاه کارگران، به روحیه جامعه لطمه می‌زند. هر برنامه و تصمیمی با هر انگیزه‌ای که بخواهد سهم کوچکی از اموال تامین اجتماعی را از او بگیرد، اشتباه است. یا سازمان تامین اجتماعی یک بنگاه اقتصادی براساس قانون اساسی، نهاد دولت نمی‌تواند برای اموال کارگران که

بانک رفاه کارگران صددرصد متعلق به سازمان تامین اجتماعی و بنیان‌گذار آن، صندوق رفاه کارگران سازمان تامین اجتماعی است. از آنجا که سازمان تامین اجتماعی یک نهاد عمومی غیردولتی است، نهاد دیگری نمی‌تواند درباره اموال آن تصمیمی بگیرد. رفاه نیمی از جمعیت کشور به این سازمان وابسته است و گردش مالی این سازمان، یک‌سوم گردش مالی کل کشور است. بودجه عمومی کشور حدود ۴۷۰ هزار میلیارد و بودجه سازمان تامین اجتماعی ۱۲۰ هزار میلیارد تومان است. تامین اجتماعی یک بنگاه اقتصادی با این گردش مالی بزرگ است و شستا را دارد که ارزش سهام آن، نزدیک به

علی اصغر بیات

رئیس کانون عالی بازنشستگان کشور

حمایت شرکای اجتماعی از حفظ مالکیت بانک رفاه

بانک رفاه کارگران، بانک سازمان تامین اجتماعی و سرمایه کارگران است. اخیراً دولت اعلام کرده بود که تا پایان شهریور، ۹۰ درصد سهام این بانک باید واگذار شود و تامین اجتماعی می‌تواند مالک ۱۰ درصد سهام این بانک باشد. ما در کانون عالی بازنشستگان به عنوان یکی از شرکای اجتماعی سازمان تامین اجتماعی، با ارائه دلایل خود، با این تصمیم مخالفت کردیم. امروز بانک رفاه کارگران ۴۲ میلیون سهام‌دار دارد که بیمه‌شدگان سازمان تامین اجتماعی هستند و کسی نمی‌تواند برای فروش این اموال تصمیم بگیرد. حقوق کارگران و بیمه‌شدگان به عنوان حق الناس باید به رسمیت شناخته شود. به نظر می‌رسد، برخی در دولت به جای پرداخت بدهی‌های کلان و انباشته نهاد دولت به این سازمان، آدرس غلط می‌دهند تا سازمان با فروش اموال، نقدینگی مورد نیاز خود را تامین کنند. پیش از این نیز تصمیم‌ها و پیشنهادهای مشابهی برای فروش یا حتی واگذاری رایگان اموال تامین اجتماعی مطرح شده بود. اکنون بانک رفاه کارگران، مدیریت خوب و توانمندی دارد. بازنشستگان برای دریافت تسهیلات از این بانک با مشکل مواجه نیستند و در زمانی که سازمان نمی‌تواند حقوق بازنشستگان را بپردازد، بانک رفاه تحت عنوان وام، این حقوق را می‌پردازد. بانک رفاه کارگران با سرمایه کارگران، بیمه‌شدگان و کارگران شریف بنا شده و همواره به آنان خدمات داده، ما هم پشتیبان بانک هستیم. خوشبختانه دولت فعلاً مالکیت سازمان تامین اجتماعی بر بانک رفاه کارگران را پذیرفته، ولی در پایان برنامه ششم توسعه تکلیف بانک روشن است و مالکیت سازمان باید محفوظ باشد. سرمایه این بانک متعلق به بیمه‌شدگان است و ۴۲ میلیون سهام‌دار دارد و باید از بانک‌های خصوصی و تجاری مستثنی شود...

ادامه در صفحه ۱۲